

V. Állókép (dramatizálás): 4-5 tagú csoportokat alakítunk ki (csoportalakítási módszer: hasonló pulóvert/nadrágot/zoknit viselők kerülnek egy csoportba). A csoportok kártyán megkapják, a fejezet melyik jelenetét kell állóképpé alakítaniuk. Kis ötletelést követően minden csoport egyenként bemutatja a maga kompozícióját, amit tapasztalásra kezdenek és zárnak. Az épp nem játszó tanulók feladata, hogy felismerjék az adott jelenetet.

Az állókép jelenetei:

- Medve Medárd és Gepárd Géza ráülnek Vadkan Valdemárra
- Mikkamakka bodorított báránnyelűket mutatja Medve Medárdnak és Gepárd Gézáknak
- Gepárd Géza, Medve Medárd és Szirénfavi Szürkevarjú Szeréna azon vitatkoznak, ki a kövérebb

VI. Forró szék (dramatizálás): A szereplők karakterének megismeréséhez segít hozzá ez a játék. Egy tanuló vállalja Mikkamakka szerepét, majd az osztállyal szemben foglal helyet. A többiek kérdéseket tesznek fel neki (pl. Miért mondtad azt, hogy báránnyelűket bodorítottál?). A párbeszéd folyamán eljutunk addig a felismerésig, hogy bár Mikkamakka túljárt az őrmesterék eszén, mégsem akarta őket becsapni.

VII. Becsapni a másikat...? (csoportmunka és dramatizáció): Minden csoport kap egy újabb kártyát, amin egy

olyan helyzet alapját találják, amikor valaki becsapta a másikat. A csoport feladata, hogy dialógust készítsen az adott témára – majd két vállalkozó a csoportból dramatizálja az adott élethelyzetet.

A szituációk:

- a tanuló eltitkolja az édesapja előtt a rossz magaviseletért járó beírását
- a tanuló túljár a tanító bácsi eszén, mikor felelteni akarja őt
- egy hamis történettel megsajnáltatom magam a padtársammal, hogy kicsalhattam tőle a házi feladatot

A bemutatókat követően megbeszéljük a szándékos félrevezetés következményeit, majd röviden megvitatjuk, vajon minden félrevezetés tudatosan történik-e, előfordulhat-e olyan eset, amikor akaratlanul csapjuk be a másikat.

VIII. Hasonló cipőben (frontális megbeszélés): Körbeülünk, és a befejezetlen mondat segítségével arra kérjük a tanulókat, idézzenek fel egy rövid történetet, amikor ők is túljártak valakinek az eszén. A mondat így kezdődik: „Túljártam a barátom/anyukám/stb. eszén, amikor... Minden kijelentést közösen is megbeszélünk, így rá tudunk mutatni a másik személy szándékos vagy akaratlan félrevezetése közötti különbségre.

Az óra végén kijelöljük a házi feladatot, a 6. fejezet elolvasását.

Ferenczi Mónika – Petres Csizmadia Gabriella

A VACSKAMATI VIRÁGJA című fejezet óravázlata

A Négyzögletű Kerek Erdő módszertani feldolgozása 4. osztályosok számára – 6. rész

Tematikus egység: szövegfeldolgozás
Az óra típusa: új ismereteket feldolgozó tanóra
Munkaforma: egyéni, frontális, csoportmunka, dramatizálás
Célcsoport: 4. évfolyam

I. Ki vagyok én? (frontális motivációs játék): Minden gyerek hátára ráragasztjuk az egyik szereplő nevét. A gyerekek feladata, hogy eldöntendő kérdések feltevése segítségével minél gyorsabban rájöjjenek, melyik szereplő nevét kapták. Miután megoldották a feladatot, mindenki három mondatban bemutatkozik: a nevének kívül elmondja, milyen külső és belső tulajdonságok jellemzik, valamint milyen jellemző cselekvések kapcsolhatók hozzá az egész meseregény folyamán.

II. Szülinapos interjú (csoportmunka): Az előző feladat szereplőit megőrizve Vacskamatit, Mikkamakát és a Virágot emeljük ki – mindegyik tanuló csoportot gyűjt maga köré.

A kiscsoportok feladata, hogy meginterjúvolják az adott szereplőt, majd a válaszokat egy táblázatba gyűjtve a többiek elé tárják az interjúalany véleményeit. A kérdések:

- Hogyan gondolsz Vacskamati születésnapjára a történet elején?
- Mi a véleményed a történet végén Vacskamati születésnapjáról?
- Miért változott meg a véleményed?

A prezentációkat közös megbeszélés követi, ahol kiemeljük a virág meglepő viselkedését. Miért lóg ki a többi szereplő közül a virág, miben más a többiekhez képest? (Érdemes kihangsúlyozni, hogy a virág nem érdem szerint osztotta a szeretetét.)

III. Ha én virág volnék... (dramatizálás és frontális megbeszélés): Képzeljétek el, hogy ti vagytok az a virág, amit Vacskamati kapott ajándékba. Mindenki álljon fel, hunyja be a szemét, és kövesse a tanár instrukcióit:

- Egy magányos virág vagy, aki nem tartozik senkihez (pl. kódozó fej, csüggedt arckifejezés, összeroskadás)
- A Négyzögletű Kerek Erdő lakói rád találnak, és kiválasztanak téged születésnap ajándékkul, az ünnepelt megkap téged (kivirágzás, virulás)
- Az ünnepelt elhanyagol téged
- Az ünnepelt megpróbálja helyrehozni a hibáját

A játékot követően körbeülünk, és megbeszéljük, virágként mit éreztek a tanulók az egyes fázisok során. A játék végén felvethetjük a kérdést – vajon mindenki megbocsátott volna a virág helyében Vacskamatinak?

IV. Szerepcsere (dramatizálás és frontális megbeszélés): Az előző feladatot most Vacskamati szemszögéből játszunk el. Arra vagyunk kíváncsiak, vajon milyen érzelmek játszódtak le Vacskamatiban.

- Neked még sose ünnepelték meg a születésnapodat.
- Elérkezett a te napod, látod a szeretteiden, hogy meglepetéssel készülődnek.
- Megkapod életed első igazi születésnap ajándékát.
- Megfelelkezel az ajándékról.
- A barátaid figyelmeztetnek hálátlanságodra.
- A virág megbocsát neked, és újrakezdedheted a barátságokat.

V. Az **igazi érték** (egyéni munka): Vacskamati születésnapjára nem egy átlagos ajándékot kapott, hanem egy barátot, akivel foglalkozni kell. A virág állapota híven tükrözte, hogy mennyi figyelmet szentel Vacskamati annak, aki szereti őt. Gondolkozzatok el, vajon ti odafigyeltek mindig a szeretteitekre! Megfelelően ápoljátok velük a kapcsolatot? Töltsétek ki őszintén az alábbi táblázatot.

BARÁTAID, SZERETTEID NEVE	MILYEN GYAKRAN TALÁLKOZOL VELE?	MIÉRT SZERETSZ VELE LENNI? MIT SZOKTATOK EGYÜTT CSINÁLNI?	ÍRJ LEGALÁBB EGY PÉLDÁT ARRA, AMIKOR SEGÍTETTÉL NEKI VALAMIBEN!	ÍRJ EGY PÉLDÁT ARRA, AMIKOR Ő SEGÍTETT NEKED/ RAJTAD VALAMIBEN!

A táblázat kitöltését követően közösen megbeszéljük a feladatot.

VI. **Kinek vagyok a virága?** (kreatív írás): Házi feladatra gondoljátok végig, ki az a személy, akinek az életében te töltöd be a gondozandó virág szerepét. Ha egy kis időre elhanyagolna téged, te is meg tudnál

bocsátani neki? 6-8 mondatban fogalmazd meg a véleményedet.

A következő órára olvassátok el a Négyszögletű Kerek Erdő 7. fejezetét.

Összeállította: Tóth Katalin

Feladatok magyar nyelv és irodalomból az érettségizők számára

1. számú idézet

Kazinczy Ferenc szabadulása után újult erővel vetette be magát a nyelvújítás szervezésébe. Tudta, hogy neki kell összefognia a mozgalmat, hogy a nemzet tőle várja a sok fáradtsággal járó szervezőmunkát. Így is történt: fáradhatatlan levelezésén nyugodott sok évig az akkori nyilvánosság, róla szóltak a gúnyiratok és a dicsőítő köszöntések.

1. Egy szöveget az tesz szöveggé, hogy nyelvtani elemek segítségével folyamatosan kapcsolatot teremtünk – visszautalunk a korábban elhangzott/leírt mondat elemeire. A szöveg alapján az alábbi nyelvtani elemek melyike *nem* tekinthető kapcsolóelemnek?

- A) határozott névelő
- B) névmás
- C) tulajdonnév
- D) igeragok

2. A névmások mely fajtáját képviseli a szövegben szereplő neki névmás?

- A) személyes névmás
- B) birtokos névmás

- C) mutató névmás
- D) vonatkozó névmás

3. A nyelvújításnak köszönhetően kialakult az egységes magyar irodalmi nyelv és az egységes helyesírás. Új szavak jöttek létre, melyek a mai napig használatosak. Melyik módszerrel *nem* éltek a nyelvújítók?

- A) szócsonkítás
- B) mozaikszó-alkotás
- C) szóképzés
- D) idegen szavak tükörfordítása

4. Milyen szófajú a járó szó? Írja le minél pontosabban!

.....

5. Az első sorban szereplő *vetette be* szerkezet ún. metaforizáción ment keresztül (vonzatot is kapott: magát), a *bevet* ige elsődleges jelentésének a „bevetni valamilyen területet” adható meg. Milyen további metaforikus kifejezés szerepel a szövegben? (1 példa)

.....